

УДК: 355.23(477):378.5

Людмила Приполова,
кандидат юридичних наук, старший дослідник
Національний університет оборони України, м. Київ
<https://orcid.org/0000-0002-8429-1866>
DOI: 10.33099/2617-1775/2025-02/173-181

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ПЕРСПЕКТИВ РОЗШИРЕННЯ КОЛА ЗАМОВНИКІВ НАУКОВОЇ ПРОДУКЦІЇ В СИСТЕМІ МІНІСТЕРСТВА ОБОРОНИ УКРАЇНИ

В статті здійснено аналіз наукових праць з проблематики визначення замовників наукової (науково-технічної) продукції в системі Міністерства оборони України. Окремо здійснено огляд нормативно-правових актів, що регулюють питання визначення таких замовників із виокремленням недоліків. Аналізується перспективність розширення кола потенційних замовників з поміж інших науково-дослідних установ, закладів вищої освіти України, місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, Національної академії наук України, галузевих академій з наук, підприємств, установ, організацій різних форм власності, а також відповідних установи й відомств інших держав.

Ключові слова: замовник; наукова продукція; наукова та науково-технічна діяльність; наукова співпраця; правове регулювання.

Постановка проблеми. З початком повномасштабної збройної агресії у 2022 році відбулися зміни і у векторі наукової діяльності, яка стрімко поповнилася науковими дискусіями з проблематики у сфері оборони. Наукові журнали, які не належать до закладів системи Міністерства оборони України (далі – МОУ), збірники наукових конференцій невійськових закладів, вебінари та семінари загальнонаукових організацій – у переважній більшості акцентують тематику своїх видань та заходів пов'язану із військовою сферою та сферою оборони. Відповідно, активізувався процес співпраці представників сектору безпеки й оборони із цивільними закладами й установами. Сам дослідницький світ в перспективі прогнозовано почне розширення в бік взаємодії не лише в рамках наукових установ, закладів, організацій, а й між органами виконавчої влади, місцевого самоврядування, іншими установами держави, та триматиме курс на міжнародний рівень. Адже тривалість воєнного стану в Україні та подальший його перебіг стали акселератором змін напрямку наукових досліджень, їх внутрішньодержавного поглиблення й інтеграції між закладами й установами та в кінцевому підсумку сприятимуть розширенню ландшафту досліджень на міжнародному рівні. Тому, проблематики поглиблення інтеграції між замовниками та виконавцями наукових досліджень стає дедалі актуальнішою. У світлі окреслених передумов, актуальним вбачається огляд нормативно-правового визначення кола замовників наукової продукції у системі Міністерства оборони України.

Аналіз досліджень і публікацій. Слід зазначити, що проблематика стосовно організації та проведення науково-дослідної діяльності в ЗС України була предметом нечисленних дискусій. Лише окремі аспекти організації такої

діяльності зустрічаються у наукових публікаціях. Так, проблематикою ефективності управління науковими проектами у вищих військових навчальних закладах займалися Булгаков Р.В. та Головань В.Г. [1], Наливайко А. розкривав особливості формування системи замовлення наукової продукції в Міністерстві оборони України [2]. Власов А.В., Матющенко О.Г. та інші здійснювали аналіз процедури замовлення дослідно-конструкторських робіт в інтересах ЗС України на території України та за кордоном [3]. Так само зарубіжний досвід організації наукової і науково-технічної діяльності стали предметом дослідження М. Полторака, С. Горбачевського, Г. Красоти-Мороз [4], а Хаустова В. Є. та Решетняк О. І. досліджували особливості організації наукової діяльності в країнах ЄС та Україні [5]. Отже, на сьогодні у вітчизняних наукових працях та науковій літературі проблематика перспективи розширення кола замовників наукових робіт з наукової і науково-технічної діяльності у системі МОУ висвітлюється досить стисло та у недостатньому обсязі, що і підсилює актуальність досліджуваної теми статті.

Мета статті – здійснити науково-правовий аналіз перспектив розширення кола замовників наукової продукції в системі МОУ.

Виклад основного матеріалу. Зокрема, звертаючись до наукових праць в контексті замовлення науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт (далі – НДР, ДКР, НДДКР) МОУ, доцільно здійснити огляд деяких праць. Так, А.В. Власов, О.Г. Матющенко, І.О. Жуков, О.О. Якимович в контексті аналізу процедури замовлення дослідно-конструкторських робіт в інтересах ЗС України на території України та за кордоном, підкреслювали, що в умовах збройної агресії актуальна саме розробка в інтересах ЗС України науково-технічної продукції (в першу чергу новітніх технологій) за рахунок замовлення та виконання ДКР в іноземних державах [3, с. 15]. Автор зазначає, що державою чітко встановлено шляхи закупівлі товарів, робіт і послуг оборонного призначення за кордоном, в тому числі й замовлення дослідно-конструкторських робіт в інтересах ЗС України за кордоном, але водночас, відсутній дієвий алгоритм замовлення ДКР за кордоном в інтересах ЗС України. Відомі лише виняткові випадки замовлення ДКР на розробку окремих складових (етапів/підетапів виконання ДКР) від вітчизняних виробників [3, с.17].

Хаустова В. Є., Решетняк О. І., досліджуючи особливості організації наукової діяльності в країнах ЄС та Україні акцентують увагу на наявності у європейському дослідницькому просторі системи European Research Area – ERA (систему науково-дослідних програм інтеграції наукових ресурсів в ЄС, є частиною більш розвиненої європейської зони знань, в якій головними виступають наукові дослідження, освіта та інновації). Стратегічними документами з наукового та науково-технічного розвитку європейських країн є Рамкові програми досліджень ЄС, які були спеціально розроблені для підтримки ERA [5, с. 124]. Також важливий вплив на Європейський дослідницький простір має Європейська дослідницька рада (European Research

Council – ERC), яка розпочала свою діяльність у межах Сьомої рамкової програми (FP7). Місія ERC полягає в тому, щоб заохочувати науковців до проведення якісних досліджень в Європі завдяки конкурентоспроможному фінансуванню та підтримці дослідницьких прикордонних досліджень у всіх сферах [5, с. 125]. З 2017 року у Брюсселі розпочато роботу над новою стратегією ЄС – Європа 2030 і 9-тою рамковою програмою ЄС з наукових досліджень та технологічного розвитку. Ця стратегія спрямована на сприяння подальшому розвитку загальноєвропейського співробітництва в галузі науки та інновацій. Нова стратегія Євросоюзу до 2030 року буде приділяти більше уваги фінансуванню проектів, що орієнтовані на соціальну корисність, розвиток інновацій та освіти. При огляді побудови системи наукових досліджень зарубіжних країни (Великобританії, Німеччини, Франції) автори демонструють схеми та системи організації наукової та науково-технічної діяльності (далі – ННТД) де організована та налагоджена взаємодія органів державної влади, наукових установ і закладів а також бізнес структур. В той же час, автори зауважують, що законодавство України щодо регулювання та забезпечення розвитку ННТД не в повній мірі враховує місце суспільства та бізнесових структур, що загалом знижує результативність наукової діяльності, можливість впровадження її результатів в інноваційні процеси, не стимулює бізнес-структури [5, с. 131-133]. Автор підсумовуючи, зауважує про переважання відомчого принципу науково-технологічного розвитку в Україні та перспективність саме міжнародної співпраці щодо залучення інших, крім державних джерел фінансування наукових проектів для гармонійної інтеграції вітчизняної науки до Європейського дослідницького простору.

Полтораки М., Горбачевський С., Красота-Мороз Г. та ін. при дослідженні особливостей політики НАТО у сфері воєнної науки, зазначали про широкі можливості щодо організації ННТД, ефективного функціонування національних систем ННТД, а також проведення наукових досліджень в інтересах воєнної науки, які властиві розвиненим державам-членам НАТО (США, Німеччина, Великобританія, Франція, Канада, Італія та ряд ін.) Питання щодо організації ННТД та управління нею, знаходяться у відповідальності Верховного головнокомандувача об'єднаних збройних сил НАТО з питань трансформації [4, с. 169]. У контексті проблематики статті, варто звернути увагу на дані про те, що у більшості країн світу вже сформовані свої національні системи досліджень в інтересах воєнної науки за двома принципами: перший – розвиток системи воєнної науки у національній системі досліджень; другий – розвиток системи воєнної науки в кооперації (блоці). Розвинута і практика використання приватних фірм, організацій в інтересах проведення досліджень за воєнною тематикою [4, с. 170]. У статті зазначено, про тісну організацію співпраці між центрами передового досвіду, які утримуються на національному або багатонаціональному рівнях. Співпраця між центрами передового досвіду і Верховними головнокомандувачами ведеться на основі спеціальних Меморандумів про взаєморозуміння, які укладаються між

відповідними країнами і стратегічним командуванням. До того ж, для проведення наукових досліджень можуть бути залучені провідні військові та цивільні науково-дослідні центри (установи) країн учасниць альянсу, комітети, організації та агентства, що здійснюють науково-технічну діяльність [4, с. 173]. Однією з характерних рис організації ННТД в країнах-членах НАТО є діяльність комісії з питань науково-технічної діяльності, яка як найвищий (стратегічний) орган щодо науково-технічних розробок організовує та проводить спільні наукові дослідження, обмін технічною інформацією серед всіх країн-членів Альянсу та іншими країнами-партнерами і є однією найпотужнішою організацією у світі з розробки наукової продукції військового призначення [4, с. 176].

Так, Дорожня карта європейської інтеграції України у сферах освіти і науки до 2027 року, затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України № 1501 від 11.12.2023 року [6], передбачає в операційній цілі 2.3. (Суб'єкти ННТД провадять наукові дослідження, НДДКР відповідно до європейських підходів та практик) такі завдання як:

- створення широких можливостей для наукових установ та ЗВО щодо отримання грантового фінансування на конкурсних засадах;

- інтеграцію дослідницької інфраструктури України до Європейського дослідницького простору.

Так само в межах операційної цілі 3.2. (Учасники освітнього процесу та науковці знають та розуміють можливості співробітництва в рамках інструментів ЄС), є завдання 3.2.4. щодо забезпечення можливості для міжнародної співпраці освітян та науковців, в тому числі через академічну мобільність та реалізацію спільних проектів. Слід зазначити що згадані цілі корелюються та уточнюються із Стратегічним планом діяльності Міністерства освіти і науки України до 2027 року [7].

Показником пріоритетності розширення міжнародної наукової співпраці є анонсована відомчим міністерством відповідна інформація. Так, на початку 2025 року повідомлено, що Міністерство оборони України та Організація з науки та технологій НАТО (NATO Science and Technology Organization – STO) координуватимуть наукові дослідження у військовій сфері. Зазначено, що представники військових, освітніх та наукових установ, зокрема, формуватимуть спільну програму діяльності та братимуть участь у засіданнях Ради з науки і технологій НАТО (STO). Йдеться не тільки про військово-технічну та технологічну компоненти, а й загалом розвиток воєнної науки як системоутворюючої сфери знань про закони, характер війни, підготовку збройних сил і держави до війни, форми та способи її ведення [8].

Далі, у травні 2025 було анонсовано про залученість фахівців системи МОУ до участі у розробці нового проєкту Науково-технічної стратегії НАТО. Науково-технічна стратегія є основним засадничим документом, що окреслює завдання, цілі Альянсу в цій сфері та механізми їх реалізації, а також визначає політику, яку впроваджуватиме Рада НАТО з науки та технологій у найближчі шість років [9].

В контексті означеної проблематики, доцільно звернутися до нормативно-правових актів щодо регулювання питання залучення в якості замовників НДР. Так, основними правовими основами наукової діяльності в МОУ є Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» та Положення про організацію наукової і науково-технічної діяльності в системі Міністерства оборони України, затверджене Наказом МОУ № 480 від 16.07.2024.

В аспекті визначення замовників, то згаданим законом у статті 57. (Державне замовлення на найважливіші науково-технічні (експериментальні) розробки та науково-технічну продукцію) визначено, що державне замовлення на найважливіші науково-технічні (експериментальні) розробки та науково-технічну продукцію формується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері наукової і науково-технічної діяльності, у вигляді переліку, що затверджується Кабінетом Міністрів України відповідно до законодавства [10]. Таким чином, ключовий закон щодо організації ННТД у своєму змісті не містить визначення поняття «замовник наукової та науково-технічної продукції» та їх конкретний перелік. Зміст закону у ході викладення функціонально-повноважних складових окремих суб'єктів, дозволяє сформулювати наступний перелік таких суб'єктів: Національна рада України з питань розвитку науки і технологій, центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері наукової і науково-технічної діяльності, наукові установи, замовник або надавач гранту, заклади вищої освіти.

Порядок формування тематики наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок, що фінансуються за рахунок коштів державного бюджету, затверджений ПКМУ № 13 від 11 січня 2018 р., в пункті 9 визначає, що реалізація тематики здійснюється шляхом виконання наукових (науково-технічних) робіт, замовниками яких можуть бути головні розпорядники або розпорядники бюджетних коштів нижчого рівня [11].

Положення про організацію наукової і науково-технічної діяльності в системі Міністерства оборони України, затверджене Постановою Кабінету Міністрів України 16.07.2024 № 480 [12] встановлює, що *замовник* це орган військового управління, установа, організація в системі МОУ, на замовлення якого (якої) створюють, виробляють та/або постачають наукову (науково-технічну) продукцію (п. 3). В пункті 16 вже є конкретне уточнення, що замовниками наукової (науково-технічної) продукції можуть бути:

- МОУ та його заступники,
- Головнокомандувач ЗС України та його заступники,
- начальник Генерального штабу ЗС України та його заступники, Голова Адміністрації Державної спеціальної служби транспорту та його заступники,
- керівник розвідоргану МОУ та його заступники,
- командувачі видів, окремих родів військ (сил) ЗС України,
- керівники структурних підрозділів МОУ та Генерального штабу, органів військового управління ЗС України,

- керівники структурних підрозділів Адміністрації Держспецтрансслужби, керівники наукових установ, вищих військових навчальних закладів, військових навчальних підрозділів закладів вищої освіти, наукових підрозділів (далі – НУ, ВВНЗ і ВНП ЗВО, НП).

Водночас, у пункті 15 подається дещо розширений перелік замовників, ніж серед тих, які зазначені в самому визначенні поняття «замовник» та пункті 16. Так, передбачено, що замовлення на створення наукової (науково-технічної) продукції складаються із замовлень МОУ, Апарату Головнокомандувача ЗС України, Генерального штабу, Адміністрації Держспецтрансслужби, командувань видів, окремих родів військ (сил) Збройних Сил, інших органів військового управління ЗС України, НУ, ВВНЗ і ВНП ЗВО, НП, замовлень *інших центральних органів виконавчої влади* і оформлюються відповідно до вимог законодавства України.

Більше того, в абзаці 5 пункту 4 зазначено про можливість залучення інших наукових установ (*«для проведення наукових досліджень можуть залучатися наукові установи інших центральних органів виконавчої влади, інші установи та організації України (за їх згодою)»*). Дія зазначеного пункту доповнюється змістом пункту 23, який визначає, що координація ННТД на міжвідомчому рівні організовується і здійснюється при спільному виконанні наукових досліджень *з науковими установами інших центральних органів виконавчої влади* з метою узгодження напрямів і шляхів досліджень, раціонального розподілу і використання наукового потенціалу і ресурсів, обміну інформацією з питань, що досліджуються, строків виконання наукових робіт, видів та строків звітності. Така спільна взаємодія визначається спільними наказами (рішеннями), з іншими центральними органами виконавчої влади, установи яких беруть участь у спільних наукових дослідженнях, де визначаються наукові проблеми, завдання та головні виконавці і співвиконавці. До того ж абзац 3 п. 3 додатково визначає про можливість укладення для НУ, ВВНЗ, ВНП ЗВО, військових частин, установ, організацій, до складу яких входять НП, договорів (угод) на створення (передачу) наукової (науково-технічної) продукції, у тому числі спеціального призначення, *з установами, організаціями та підприємствами Міноборони, інших центральних органів виконавчої влади за рішенням Міністра оборони України*.

Виходячи із вищезазначеного, можемо констатувати відсутність єдиновизначеності у нормативному регулюванні питання щодо кола тих суб'єктів, які можуть бути замовниками науково-дослідної (науково-технічної) продукції. Крім того, враховуючи факт активної взаємодії складових сил безпеки та оборони України за час дії воєнного стану, періоду дії АТО/ООС, євроінтеграційні шлях держави, доречним вважається долучення також й інших складових сектору безпеки й оборони України. До того ж, зважаючи на пріоритетність та актуальність розширення наукової співпраці з відповідними структурами країн ЄС, держав-членів НАТО, потребує розширення перелік таких замовників в аспекті міжнародної співпраці з науковими закладами, установами, організаціями.

Висновки. Таким чином, перспективним можемо вважати пропозицію доєднання до кола тих потенційних суб'єктів, з якими можлива спільна наукова співпраця а також і саме замовлення (за умови що наукове дослідження за своєю тематикою стосуватиметься функціонування та діяльності ЗС України та буде погоджене з Міноборони), а саме такі як: інші НУ та ЗВО України, місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування, Національної академії наук України, галузеві академії з наук, підприємства, установи, організаціями різних форм власності, а також відповідні установи й відомствами інших держав. В подальшому, в контексті розвитку військової науки, актуальним видається опрацювання проблематики уніфікації, уточнення та нормативного визначення ширшого переліку замовників, так само й уточнення порядку взаємодії у сфері ННТД із тими структурами, що не належать до системи МОУ.

ЛІТЕРАТУРА

1. Булгаков Р.В., Головань В.Г. Напрями підвищення ефективності управління науковими проектами у вищих військових навчальних закладах. *Системи озброєння і військова техніка*. 2020, № 2(62). С. 109-118.
2. Наливайко А. Особливості формування системи замовлення наукової продукції в Міністерстві оборони України. *Військова освіта*. 2025. № 1(51). С. 139-154.
3. Власов А.В., Матющенко О.Г., Жуков І.О., Якимович О.О. Аналіз процедури замовлення дослідно-конструкторських робіт в інтересах Збройних Сил України на території України та за кордоном. *Збірник наукових праць ДНДІ ВС ОВТ*. 2024. Вип. 1(19). С. 14-24.
4. М. Полторак, С. Горбачевський, Г. Красота-Мороз, В. Мацьовитий, І. Плохута Політика НАТО у сфері воєнної науки: організація наукової і науково-технічної діяльності, принципи та підходи. *Військова освіта*. 2022. № 1(45). С. 167-178.
5. Хустова В.С., Решетняк О.І. Особливості організації наукової діяльності в країнах ЄС та Україні. *Бізнесінформ*. 2019. № 7. С 122-137.
6. Дорожня карта європейської інтеграції України у сферах освіти і науки до 2027 року : Наказ Міносвіти України № 1501 від 11 грудня 2023 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1501729-23#Text>.
7. Стратегічний план діяльності Міністерства освіти і науки України до 2027 року. Міністерства освіти і науки України. URL: <https://mon.gov.ua/strategichnyi-plan-diyalnosti-mon-do-2027-roku>.
8. Міноборони України поглиблює співпрацю з НАТО в сфері наукових досліджень. Міністерство оборони України. 18.01.2025. URL: <https://mod.gov.ua/news/minoboroni-ukrayini-pogliblyuye-spivpracyu-z-nato-v-sferi-naukovih-doslidzhen>.
9. Україна долучилася до розробки Науково-технічної стратегії НАТО. 05.05.2025. Міністерство оборони України. URL: <https://mod.gov.ua/news/minoboroni-vpershe-doluchilos-do-rozrobki-naukovo-tehничnoyi-strategiyi-nato>.
10. Про наукову і науково-технічну діяльність : Закон України від 26 листопада 2015 року. № 848-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text>.
11. Порядок формування тематики наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок, що фінансуються за рахунок коштів державного бюджету: Постанова Кабінету Міністрів України від 11 січня 2018 року № 13. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/13-2018-%D0%BF#Text>.
12. Положення про організацію наукової і науково-технічної діяльності в системі Міністерства оборони України: постанова Кабінету Міністрів України від 16 липня 2024 року № 480. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1164-24#Text>.

REFERENCES

1. Bulhakov R.V., Holovan V.H. Napriamy pidvyshchennia efektyvnosti upravlinnia naukovymy proektamy u vyshchyykh viiskovykh navchalnykh zakladakh. Systemy ozbroiennia i viiskova tekhnika [Directions for increasing the efficiency of scientific project management in higher military educational institutions]. 2020, № 2(62). S. 109-118. [in Ukrainian].
2. Nalyvaiko A. Osoblyvosti formuvannia systemy zamovlennia naukovoi produktsii v Ministerstvi oborony Ukrainy [Peculiarities of the formation of the system for ordering scientific products in the Ministry of Defense of Ukraine]. Viiskova osvita. 2025. № 1(51). S. 139-154. [in Ukrainian].
3. Vlasov A.V., Matiushchenko O.H., Zhukov I.O., Yakymovych O.O. Analiz protsedury zamovlennia doslidno-konstruktorskykh robit v interesakh Zbroinykh Syl Ukrainy na terytorii Ukrainy ta za kordonom [analysis of the procedure for ordering research and development work in the interests of the Armed Forces of Ukraine in Ukraine and abroad]. Zbirnyk naukovykh prats DNDI VS OVT. 2024. Vyp. 1(19). S. 14-24. [in Ukrainian].
4. M. Poltorak, S. Horbachevskiy, H. Krasota-Moroz, V. Matsovytyi, I. Plokhuta Polityka NATO u sferi voiennoi nauky: orhanizatsiia naukovoi i naukovo-tekhnichnoi diialnosti, pryntsypy ta pidkhody [NATO policy in the field of military science: organization of scientific and scientific-technical activities, principles and approaches]. Viiskova osvita. 2022. № 1(45). S. 167-178. [in Ukrainian].
5. Khustova V.Ye., Reshetniak O.I. Osoblyvosti orhanizatsii naukovoi diialnosti v krainakh YeS ta Ukraini. Biznesinform [Peculiarities of organizing scientific activity in the EU countries and Ukraine]. 2019. № 7. S. 122-137. [in Ukrainian].
6. Dorozhnia karta yevropeiskoi intehtatsii Ukrainy u sferakh osvity i nauky do 2027 roku [Roadmap for European integration of Ukraine in the fields of education and science until 2027] : Nakaz Minosvity Ukrainy № 1501 vid 11 hrudnia 2023 roku. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1501729-23#Text>. [in Ukrainian].
7. Stratehichniy plan diialnosti Ministerstva osvity i nauky Ukrainy do 2027 roku [Strategic plan of the Ministry of Education and Science of Ukraine until 2027]. Ministerstva osvity i nauky Ukrainy. URL: <https://mon.gov.ua/strategichniy-plan-diyalnosti-mon-do-2027-roku>. [in Ukrainian].
8. Minoborony Ukrainy pohlybliue spivpratsiu z NATO v sferi naukovykh doslidzhen. Ministerstvo oborony Ukrainy [The Ministry of Defense of Ukraine is deepening cooperation with NATO in the field of scientific research. Ministry of Defense of Ukraine]. 18.01.2025. URL: <https://mod.gov.ua/news/minoboroni-ukrayini-pogliblyuye-spivpracyu-z-nato-v-sferi-naukovih-doslidzhen>. [in Ukrainian].
9. Ukraina doluchylasia do rozrobky Naukovo-tekhnichnoi stratehii NATO. 05.05.2025. Ministerstvo oborony Ukrainy [Ukraine joined the development of NATO's Science and Technology Strategy]. URL: <https://mod.gov.ua/news/minoboroni-vpershe-doluchilos-do-rozrobki-naukovo-tehnicnoyi-strategiyi-nato>. [in Ukrainian].
10. Pro naukovu i naukovo-tekhnichnu diialnist [On scientific and scientific and technical activities]: Zakon Ukrainy vid 26 lystopada 2015 roku. № 848-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text>. [in Ukrainian].
11. Poriadok formuvannia tematyky naukovykh doslidzhen i naukovo-tekhnichnykh (eksperymentalnykh) rozrobok, shcho finansuiutsia za rakhunok koshtiv derzhavnoho biudzhetu [Procedure for forming the topics of scientific research and scientific and technical (experimental) developments financed from the state budget] : Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 11 sichnia 2018 roku № 13. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/13-2018-%D0%BF#Text>. [in Ukrainian].
12. Polozhennia pro orhanizatsiiu naukovoi i naukovo-tekhnichnoi diialnosti v systemi Ministerstva oborony Ukrainy [Regulations on the organization of scientific and scientific-technical activities in the system of the Ministry of Defense of Ukraine] : Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 16 lypnia 2024 roku № 480. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1164-24#Text>. [in Ukrainian].

SUMMARY

Liudmyla Prypolova,
Candidate of Law, Senior Researcher,
National Defence University of Ukraine, Kyiv

Certain Aspects of the Prospects of Expanding the Circle of Customers of Scientific Products in the System of the Ministry of Defence Of Ukraine

Introduction. *The duration of martial law in Ukraine and its subsequent course have become an accelerator of changes in the direction of scientific research, its domestic deepening and integration between institutions and organizations, and will ultimately contribute to the expansion of the research landscape at the international level. Therefore, the issues of deepening integration between customers and performers of scientific research are becoming increasingly relevant. In light of the outlined prerequisites, a review of the regulatory and legal definition of the circle of customers of scientific products in the system of the Ministry of Defence of Ukraine is considered relevant.*

Purpose. *The purpose is to carry out a scientific and legal analysis of the prospects for expanding the circle of customers for scientific products in the system of the Ministry of Defence of Ukraine.*

Methods. *The study was based on the principles of a systemic approach and was conducted using methods of analysis, synthesis, formal-legal, comparison, and generalization.*

Result. *An analysis of scientific publications addressing the identification of customers of scientific and scientific-technical products within the Ministry of Defence of Ukraine was conducted. A separate review of regulatory and legal acts governing this sphere was undertaken, allowing for the identification of several existing shortcomings. The study outlines prospects for expanding the range of potential customers to include additional research institutions, higher education institutions of Ukraine, local executive authorities, local self-government bodies, the National Academy of Sciences of Ukraine, sectoral academies of sciences, enterprises and organizations of various ownership forms, as well as relevant institutions and agencies of partner states.*

Originality. *The analysis of scientific publications and the relevant legal framework concerning the range of potential customers for scientific research and development within the Ministry of Defence of Ukraine has made it possible to propose directions for improving this list, taking into account contemporary integration processes.*

Conclusion. *It appears promising to expand the circle of potential entities with whom joint scientific cooperation and commissioning of research may be carried out (provided that such research concerns the functioning and activities of the Armed Forces of Ukraine and is coordinated with the Ministry of Defence). These entities may include other scientific institutions and higher education institutions of Ukraine, local executive authorities, local self-government bodies, the National Academy of Sciences of Ukraine, sectoral academies of sciences, enterprises, institutions, organizations of various forms of ownership, as well as relevant institutions and agencies of other states. In the future, in the context of the development of military science, it seems relevant to study the issues of unification, clarification and normative definition of the list of customers, as well as clarifying the procedure for interaction in the field of scientific and scientific and technical activities with those structures that do not belong to the system of the Ministry of Defence of Ukraine.*

Keywords: *customer; scientific products; scientific and scientific and technical activities; scientific cooperation; legal regulation.*